

РЕШЕНИЕ

№ 1084

гр. Пловдив, 13.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛОВДИВ, IX ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на четИ.десети февруари през две хиляди двадесет и
трета година в следния състав:

Председател: Анна Д. Дъбова

при участието на секретаря Петя Г. Карабиберова
като разгледа докладваното от Анна Д. Дъбова Гражданско дело №
20215330118237 по описа за 2021 година

Производството е образувано по предявени от „Юробанк България“ АД (конституиран на мястото на ищеца „Алфа Банк“ А.Е. чрез „Алфа Банк – клон България“ с Определение от 15.12.2020 г. по гр.д. № 491/2020 г. по описа на Районен съд – Чирпан) против Л. Р. Д. кумулативно обективно съединени установителни искове с правно основание по чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. с чл. 92 ЗЗД за установяване на паричните притезания, удостоверени в Заповед № 1858/28.11.2013 г. за изпълнение, издадена по ч. гр. д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък, както следва: 5 017, 69 лв. – главница, дължима по договор за потребителски кредит ***** г. от 07.12.2007 г., сумата от 500, 50 лв. – възнаградителна лихва, дължима за периода от 09.09.2012 г. до 19.11.2013 г., сумата от 96, 55 лв. – наказателна лихва за периода от 09.09.2012 г. до 20.11.2013 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.11.2013 г., до окончателното изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че между „Алфа банк – клон България“ и Л. Р. Д. е

сключен договор за потребителски кредит ***** г. от 07.12.2007 г., по силата на който в полза на ответната страна била предоставена сумата в размер от 10 000 лв. Твърди, че с договора е установено предоставената заемна сума да бъде върната на 96 равни месечни анюитетни вноски, включващи главница и лихва, в размер на сумата от 136, 09 лв., считано от 07.10.2008 г. Сочи, че с договора е установен фиксиран годишен лихвен процент от 6, 95 % и годишен процент на разходите от 7, 1692 %. Поддържа, че в договора е установена лихва за забава в размер на договорената лихва плюс 10 пункта. Сочи, че поради допусната забава вземането е обявено за предсрочно изискуемо, считано от 20.11.2013 г. Твърди, че ответникът е изпаднал в забава на 09.09.2012 г., от която дата са начислени и дължимите договорни и наказателни лихви. Сочи, че в хода на образуваното производство крайният падеж на задължението по договора за кредит е настъпил на 07.12.2015 г. Поддържа, че по договора е предоставена сума в размер от 10 000 лв., като след осъществяване на частични плащания, останала непогасена главница. Твърди, че не му е известно да е настъпила промяна на лихвения процент по договора. По така изложените съображения се моли за уважаване на предявените установителни искиове, ведно със законните последици.

Ответникът Л. Р. Д. е депозирал в законоустановения за това срок по чл. 131, ал. 1 ГПК отговор на исковата молба, в който излага съображения за неоснователност на предявените искиове. Поддържа, че в договора за кредит е установен годишен лихвен процент от 6, 95 % и годишен процент на разходите от 7, 1692 %, като в договора не е установено задължение за заплащане на такси и комисионни, поради което не ясно на какво се дължи разликата между годишния лихвен процент и годишния процент на разходите. Поддържа, че в договора е посочен годишния процент на разходите, но не и начина на неговото формиране, поради което е допуснато нарушение на чл. 7, т. 6 ЗПК (отм.), поради което договорът за кредит е недействителен на основание чл. 14, ал. 1 ЗПК (отм.) и потребителят дължи връщане единствено на чистата стойност на кредита. Счита, че предвид изложеното следва всички плащания по договора да се отнесат за погасяване на чистата сума по договора. Оспорва да са възникнали предпоставките за обявяване на вземането за предсрочно изискуемо, тъй като не е изпаднал в забава, а е налице забава на кредитора, който не е оказал необходимото съдействие на длъжника за погасяване на задълженията по кредита.

Поддържа, че банката едностранно е увеличила годишния лихвен процент на 9, 95 %, като и размерът на месечната погасителна вноса на 149, 06 лв. без между страните да е подписано допълнително споразумение. Твърди, че банката едностранно е увеличила лихвения процент и вноската по кредита, като банката е погасявала главница в размер – по-малък от установения в погасителния план. Сочи, че предвид едностранната промяна на вноската не е изпаднал в забава и не са настъпили предпоставките за обявяване на вземането за предсрочно изискуемо. Сочи, че щом кредитът е станал предсрочно изискуем отпада задължението за заплащане на възнаградителна лихва, доколкото последната представлява възнаграждение за ползване на кредита, а не обезщетение. Оспорва истинността на представеното по ч.гр.д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък извлечение от счетоводните книги на банката в частта му по отношение на посочените договорна лихва и наказателна лихва. По така изложените съображения се моли за отхвърляне на предявените иски.

Съдът, като съобрази събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, **намира за установено следното от фактическа и правна страна:**

Районен съд – Пловдив е сезиран с кумулативно обективно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. с чл. 92 ЗЗД.

Производството е по реда на чл. 422 ГПК за установяване на вземанията, обективирани в Заповед № 1858/28.11.2013 г. за изпълнение, издадена по ч. гр. д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък, както следва: 5 017, 69 лв. – главница, дължима по договор за потребителски кредит ***** г. от 07.12.2007 г., сумата от 500, 50 лв. – възнаградителна лихва, дължима за периода от 09.09.2012 г. до 19.11.2013 г., сумата от 96, 55 лв. – наказателна лихва за периода от 09.09.2012 г. до 20.11.2013 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.11.2013 г., до окончателното изплащане на задължението.

Против заповедта за изпълнение е депозирано възражение в срок, поради което заповедния съд на основание чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК е дал указания на заявителя да предяви установителен иск за вземането, предмет на

издадената заповед за изпълнение, като представи доказателства за изпълнение на указанията на съда в срок.

Искът е предявен в законоустановения за това едномесечен срок по чл. 415, ал. 4 ГПК, поради което отговоря на специалните изисквания за неговата допустимост.

От договор за потребителски кредит Ваканция № 63-58/2007 г. от 07.12.2007 г., сключен между “Алфа Банк – клон България” и Л. Р. Д. при Общи условия, се установява, че между страните е породено правоотношение по договор за кредит, по силата на което заемодателят се е задължил да предостави в полза на кредитополучателя сумата от 10 000 лв., която се изплаща по банковата сметка на кредитополучателя, открита в “Алфа Банк – клон България”, посочена в Раздел I, т. 3 от Договора. В разпоредбата на Раздел I, т. 4 от Договора е установено, че кредита се усвоява незабавно чрез изплащане на сумата по посочената в договора банкова сметка на длъжника.

В разпоредбата на Раздел II, т. 6 от Договора е установено, че за усвояния кредит кредитополучателят дължи на банката фиксиран лихвен процент от 6, 95 %. С клаузата на Раздел II, т. 8 от Договора е установено, че банката си запазва правото едностранно да променя договорния лихвен процент – по изключение, във всеки един от следните случаи: 1. при съществени изменения в икономическата ситуация в страната или чужбина и/или промени в българското законодателство, които правят неизгодна за банката кредитната сделка, предмет на договора; 2. в случай на увеличение с повече от 50 % на цената на паричния ресурс, която банката заплаща за рефинансирането си на междубанковия пазар в сравнение с цената на ресурса към момента на първото усвояване по договора. Установено е, че банката уведомява незабавно кредитополучателя за промяната в лихвения процент, който се задължава да се яви в банката за подписване на съответното допълнително споразумение в едномесечен срок от датата на получаване на уведомлението. Неявяването се счита за неприемане, в който случай кредитополучателят се задължава в едномесечен срок от получаване на уведомлението да издължи кредита, ведно с начислените лихви. При неизпълнение на горното задължение банката има право да обяви кредита за предсрочно изискуем.

В договора е установено, че годишният процент на разходите е 7, 1692

%. В договора е посочен общият размер на задълженията по кредита от 13 064, 64 лв.

Установен е срок за издължаване на кредита от 96 месеца на равни месечни анюитетни вноски – всяка в размер от 136, 09 лв., с падеж на първата вноска на същото число на месеца, считано от датата на усвояване на кредита, един месец след датата на усвояване.

В разпоредбата на Раздел II, т. 10 от Договора е установено, че в случай на просрочие на издължаването на която и да е погасителна вноска, както и при неплащане в срок на каквито и да е такси, комисионни или разноски, дължими съгласно договора, кредитополучателят заплаща върху непогасените в срок суми за времето на забавата лихва за забава в размер на договорния лихвен процент по чл. 7 от Договора плюс надбавка от 10 % годишно, но не повече от законната лихва.

Към договора е приложен погасителен план, който не отразява в цялост задълженията по всички 96 погасителни вноски.

По отношение на породеното между страните obligatorно правоотношение следва да намерят приложение разпоредбите на Закона за потребителския кредит (отм.), в редакцията му действаща към момента на сключване на договора за потребителски кредит – ДВ. бр. 105 от 22.12.2006 г., доколкото заемното правоотношение, представлява такова по смисъла на чл. 4 ЗПК (отм.).

Съгласно чл. 4 ЗПК (отм.) договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане. Съгласно чл. 6 ЗПК (отм.) договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма и на потребителя се предоставя екземпляр от договора, като кредиторът уведомява потребителя за всички условия на потребителския кредит преди сключването на договора. В чл. 7 ЗПК (отм.) са уредени изискуемите реквизите на договора за заем, като липсата на някои от тях, лимитативно изброени в чл. 14 ЗПК (отм.), обуславя недействителност на договора за кредит.

Съгласно чл. 14 ЗПК (отм.), когато не са спазени изискванията на чл. 6, чл. 7, т. 4 - 14, чл. 8, ал. 1, чл. 9, ал. 1 и чл. 10, договорът за потребителски кредит е недействителен. Липсата на всяко едно от тези императивни

изисквания води до настъпване на последиците по чл. 14 ЗПК (отм.) - изначална недействителност на договора за потребителски заем, тъй като същите са изискуеми при самото му сключване.

Ищецът твърди, че договорът за кредит е недействителен, тъй като в последният не се съдържа задължителната информация по чл. 7, ал. 1, т. 6 ЗПК (отм.)

Договорът за паричен заем е сключен в писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин. Посочена е чистата стойност на кредита, годишният процент на разходите, фиксираният годишен лихвен процент по кредита, общият размер на всички плащания по договора, условията за издължаване на кредита от потребителя, елементите на общата стойност на кредита, датите на плащане на погасителните вноски и размерът на дължимата погасителна вноски. Предвидено е правото на потребителя да погаси предсрочно кредита.

Съгласно разпоредбата на чл. 7, ал. 1, т. 6 ЗПК (отм.) договорът за потребителски кредит следва да съдържа информация за годишен процент на разходите по кредита, които потребителят трябва да направи, за да издължи кредита, а когато неговото изчисляване не е възможно - годишен лихвен процент и всички разходи, приложими към момента на сключване на договора за кредит.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК (отм.) годишният процент на разходите по кредита представлява общата стойност на кредита за потребителя, изразена като годишен процент от сумата на предоставения кредит.

В случая в договора за потребителски кредит е посочено процентното изражение на годишния процент на разходите по кредита, както и общият размер на плащанията по кредита. В този смисъл при сключване на договора не е допуснато соченото от ответника нарушение на ЗПК (отм.). Договорът отговаря и на останалите изисквания за включено съдържание, установени в ЗПК (отм.), поради което не следва да намери приложение разпоредбата на чл. 14 ЗПК (отм.).

От изслушаната по делото и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза се установява, че сумата по кредита е усвоена на 09.06.2008 г. чрез заверяване на банковата сметка на кредитополучателя. Вещото лице е установило, че за периода от 09.07.2008 г. до 14.12.2012 г.

длъжникът е погасил сумата от общо 7 430 лв., от която сумата от 4 506, 43 лв. за главница, сумата от 2 871, 83 лв. за възнаградителна лихва и сумата от 51, 74 лв. за наказателна лихва. Вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница е от 5 017, 69 лв., а на непогасената възнаградителна лихва от 526, 68 лв. за периода от 09.09.2012 г. до 20.11.2013 г. В заключението е установено, че е налице забава в плащанията на погасителните вноски с падеж от 09.09.2012 г., като последното плащане е на 14.12.2012 г. и до датата на депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение – на 21.11.2013 г. не са постъпили плащания за погасяване на задълженията по кредита. Вещото лице е посочило, че договореният при сключване на договора лихвен процент е от 6, 95%, като последният е изменен от банката на 12.04.2009 г. в размер от 9, 95 %, довело до определяне на размер на погасителната вноска от 149, 06 лв., считано от вноската с падеж на 08.05.2009 г.

Във връзка със служебно поставените от съда въпроси експертизата е съставила нов погасителен план, като е преизчислила размера на задълженията по кредита, ако за целия срок на действие на договора е прилаган първоначалния установен в договора лихвен процент от 6, 95 %. В отговор на тези въпроси, при съответните преизчисления, вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница следва да е в размер на сумата от 4 264, 05 лв., на непогасената възнаградителна лихва от 200, 81 лв. за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г. и на непогасената наказателна лихва от 55, 16 лв. за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г.

Съдът цени съдебно-счетоводната експертиза като компетентно и безпристрастно изготвена, дала пълен и обоснован отговор на всички поставени въпроси, поради което възприема фактическите (доказателствени) изводи, до които вещото лице е достигнало.

Предвид така изложеното съдът намира, че предоставената в кредит сума е изцяло усвоена (получена) от длъжника на датата на 09.06.2008 г., като следва да се приеме, че възникване на задължението за заплащане на главница е доказано по своето основание.

От представения по делото договор за потребителски паричен кредит се установява, че в договора е установен срок за погасяване от 96 месеца, с падеж на първата вноска в срок от един месец след датата на усвояване на

кредита или на 09.07.2008 г. Видно от представения по делото погасителен план е, че падежът на последната погасителна вноска е настъпил на 07.12.2015 г.

Ищецът се позовава на обявена предсрочна изискуемост на задълженията по договора за кредит, поради допуснатата забава в плащанията.

Правното основание, на което се претендира изпълнение, както на вноските с настъпил падеж, така и на останалата част от главницата поради настъпила предсрочна изискуемост на кредита, е сключеният договор за кредит. Изискуемостта е възможността на кредитора да иска изпълнение на задължението. Изискуемостта означава, че кредиторът може да отправи искане до длъжника за плащане на дължимите по договора за кредит суми, но и да поиска от съда защита на своето право, като предяви осъдителен иск по реда на общия исков процес или подаде заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК или чл. 417 ГПК и съответно предяви установителен иск по чл. 415, ал. 3 във връзка с ал. 1, т. 1 и 2 или осъдителен иск по чл. 415, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 3 ГПК.

Съдът не следва да пристъпва към изследване на предпоставките за обявяване на задълженията по договора за предсрочно изискуеми, доколкото в хода на производството по делото е настъпил падежът на последната вноска по кредита, което обстоятелство следва да бъде съобразено по реда на чл. 235, ал. 3 ГПК.

Със задължителните за съдилищата разяснения, дадени с Тълкувателно решение № 8 от 02.04.2019г. по тълк. д. № 8/2017г. на ОСГТК на ВКС се приема, че решението на съда трябва да отразява правното положение между страните по делото, каквото е то в момента на приключване на съдебното дирене, което „задължава съда да вземе предвид и фактите, настъпили след предявяването на иска, ако те са от значение за спорното право, било защото го пораждават или защото го погасяват – например ищецът придобива спорното право след предявяването на иска, притезанието става изискуемо в течение на делото, ответникът плаща или прихваща след предявяването на иска“. Прието е, че при преценката за основателността на иска следва да бъде съобразено материалноправното положение към деня на приключване на съдебното дирене в съответната инстанция, а не към датата на предявяване на иска, поради което съдът следва да вземе предвид и фактите, настъпили след

предявяването на иска съгласно чл. 235, ал. 3 ГПК.

Предвид така изложените съображения са налице предпоставките за присъждане на главница и възнаградителна лихва за вноските с настъпил падеж.

Следва обаче да се пристъпи към преценка на клаузите на договора с оглед тяхната действителност, т.е. следва да се осъществи преценка дали всички клаузи от договора са породили права и задължения за страните.

Предпоставките за определяне на договорна клауза като неравноправна са следните: 1. клаузите не са индивидуално определени - т.е. потребителят не е разполагал с възможността да влияе върху съдържанието им; 2. да са уговорени във вреда на потребителя - накърняват се уредените в закона права на потребителя, респ. увреждат се неговите законни интереси; 3. не отговаря на изискванията за добросъвестност, респ. на добросъвестната търговска практика и 4. уговорката да води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и тези на потребителя – съществено несъответствие в насрещните престации.

В задължителното за националните юрисдикции Решение на СЕС, постановено по преюдициално запитване по дело C-472/10, е прието, че „националната юрисдикция следва да прецени с оглед на член 3, параграфи 1 и 3 от Директивата неравноправния характер на клауза, съдържаща се в Общите условия на договора с потребители, с която продавач или доставчик едностранно предвижда промяна в свързаните с предоставяната услуга разходи, без обаче да описва ясно начина на определяне на тези разходи или да посочва основателно съображение за тази промяна. В рамките на тази преценка посочената юрисдикция трябва по-специално да провери дали, предвид всички съдържащи се в ОУД с потребители клаузи, сред които е и спорната, както и предвид националното законодателство, уреждащо правата и задълженията, които биха могли да допълват предвидените в разглежданите ОУД, съображенията или начинът на промяна на свързаните с предоставяната услуга разходи са уточнени по ясен и разбираем начин и евентуално дали потребителите имат право да прекратят договора”. Всяко „основателно съображение” по смисъла на това решение представлява всяко обективно обстоятелство, извън волята и контрола на страните по договора, което е било уговорено или установено преди или при сключване на потребителския

договор, и което обективно води до увеличаване на цената на стоката или услугата.

Константна е практиката на Върховния касационен съд, в която се приема, че уговорките, които определят основния предмет на договора и не са индивидуално договорени, не могат да бъдат преценени като неравноправни, ако са ясни и разбираеми - чл. 145, ал. 2 от ЗЗП. Клаузата за възнаграждението на кредитодателя е съществен елемент на договора за кредит и изискването на яснота и разбираемост се счита за изпълнено, не само ако цената е посочена ясно от граматическа гледна точка, но и ако от съдържанието ѝ може точно да бъде разбран обхватът на поетото задължение и средният потребител, относително осведомен и в разумна степен наблюдателен и съобразителен, да разбере икономическите последици от сключването на договора. В този смисъл са постановените *Решение № 384/29.03.2016 г. по т.д. № 2520/2016 г. на ВКС, II т.о.*, *Решение № 205/07.11.2016 г. по т.д. № 154/2016 г. на ВКС, ТК, I т.о.*, *Решение № 144/08.11.2017 г. по т.д. № 2155/2016 г. на ВКС, ТК, II т.о.*, *Решение № 87/06.11.2019 г. по т.д. № 848/2017 г. на ВКС, ТК, I т.о.*

Прилагайки тълкуването на Съда на Европейския съюз на Директива 93/13 относно неравноправните клаузи в потребителските договори, съставите на Върховния касационен съд са посочили, че **промяната на цената следва да се налага от обективни, външни и извън контрола на търговеца фактори, които да са подробно разписани в договора**, както и методиката на банката за изменението да е част от договорното съдържание, а не да представлява вътрешен акт на търговеца, съответно при изменение на договора да липсва възможност за субективна едностранна преценка на доставчика на услугата.

В *Решение № 92/09.09.2019 г. по т.д. № 2481/2017 г. на ВКС, II т.о.*, е направено разграничение, че клауза в договор за банков кредит, с която е постигнато съгласие дължимата от кредитополучателя цена по възмездния договор за банков кредит да се формира от два компонента - БЛП с точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и договорна надбавка, с възможност за промяна на цената (лихвата), обусловена от промяна на БЛП, но при липса на ясна методика и условия за промяната, доведена до знанието на кредитополучателя, е неравноправна по смисъла на

чл. 143, т. 10 и т. 12 от ЗЗП и нищожна съгласно чл. 146 от ЗЗП, но само в частта, даваща право на банката - кредитор да променя едностранно лихвата при промяна на БЛП, **но не и в частта, определяща дължимата към момента на сключване на договора лихва, включваща БЛП и договорна надбавка в определен размер.**

Клаузата на Раздел II, т. 7 от сключения между страните Договор за кредит предвижда, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на банката фиксиран лихвен процент от 6, 95 %, като с разпоредбата на Раздел II, т. 8 от Договора е предвидена възможност за едностранна промяна на лихвения процент от страна на банката при настъпване на определени промени в икономически аспект, които не са конкретно посочени и обвързани с конкретни обективни критерии.

Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 1, ал. 2 и ал. 4 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално, като не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия, а тежестта на доказване, че определено условие на договора е индивидуално уговорено, е на търговеца.

В случая посочената презумпцията не е оборена - подписването на договор за банков кредит от потребителя не освобождава банката от задължението ѝ да докаже, че намиращи се в договора клаузи, оспорени от потребителя като неравноправни, са били индивидуално уговорени с него, така и с оглед липсата на ангажирани от банката доказателства, потребителите да са могли да изразят становище по съдържанието на договора, вкл. по посочените клаузи, както и да са имали възможност да повлияят върху тях.

За установяване недействителността на договорна клауза, следва обаче да са налице и специалните предпоставки по чл. 143, ал. 1 ЗЗП.

Извършвайки преценка за критериите за определяне наличието на неравнопоставеност между правата и задълженията на страните по кредитното правоотношение като значително по смисъла на ЗЗП съдът съобрази, че в клаузата на Раздел II, т. 7 от Договора е установен приложимия към момента на възникване на правоотношението между страните лихвен

процент, а в разпоредбата на Раздел II, т. 8 от Договора е установена възможност за едностранна промяна на лихвения процент.

Съдът, при преценка на съдържанието на договора за кредит, намира, че с клаузата на Раздел II, т. 8 от Договора е предвидена възможност на банката едностранно, без изрична уговорка за това с кредитополучателя, да променя размера на възнаградителната лихва и съответно месечната анюитетна вноски. В тази клауза не са посочени условията, при които банката ще извършва промяна на лихвения процент, методологията, на която се е позовава банката, не е част от договора и кредитополучателят не е запознат с нея. Следва да се посочи, че в договора не е предвидена възможност за кредитополучателят да прекрати договора при промяна без предизвестие от страна на банката на лихвения процент, а е предвидено, че при несъгласие с лихвения процент и неговата промяна вземането се обявява за предсрочно изискуемо. В договора не е установена възможност за намаляване на договорния лихвен процент, а единствено възможност за неговото увеличаване. Предвид така изложеното посочената клауза следва да се обяви за неравнопоставена на основание чл. 143, т. 10 ЗЗП.

Съдът, за да достигне до този правен извод, цени заключението на вещото лице по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза, която е установила, че в периода на действие на договора банката е увеличила едностранно приложимия лихвен процент, като не е изготвен нов погасителен план по договора и в производството по делото не се установява това увеличение да е било предпоставено от обективни обстоятелства.

Предвид изложеното следва дължимата сума да се определи при приложение на първоначално установения в договор лихвен процент от 6, 95 %, в който смисъл следва да се съобрази заключението на вещото лице, което е изготвило преизчисление на задълженията по кредита при приложение на първоначалния лихвен процент. Вещото лице е установило какъв е размера на задълженията при първоначално определения лихвен процент, като е съобщило осъществения плащания към този размер и съответно размерът на главницата и на непогасените вноски за възнаградителна лихва.

Вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница следва да е в размер на сумата от 4 264, 05 лв., на непогасената възнаградителна лихва от 200, 81 лв. за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г. и на

непогасената наказателна лихва от 55, 16 лв. за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г.

Предвид изложеното исковата претенция за присъждане на главница следва да се присъди до размер от 4 264, 05 лв., като се отхвърли за разликата до пълния ѝ предявен размер от 5 017, 69 лв., а исковата претенция за възнаградителна лихва следва да се уважи за сумата от 200, 81 лв. за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г., като за разликата до пълния ѝ предявен размер от 500, 50 лв. и за периода от 09.09.2012 г. до 08.01.2013 г. искът следва да се отхвърли.

Обстоятелството, че след депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение на 27.11.2013 г., ищецът е депозирал искова молба с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за приемане за установено в отношенията между страните, че възнаградителната лихва по процесния договор за кредит е в размер от 6, 95 %, по което е образувано гр.д. № 30816/2013 г. по описа на Софийския районен съд, не променя извода на съда за дължимост на сумите за главница и възнаградителна лихва. Това е така, тъй като от заключението на вещото лице по допуснатата от съда съдебно-счетоводна експертиза се установява, че след 14.12.2012 г. ответникът е преустановил всички плащания по договора за кредит, като не е внасяна и сума, която да покрие първоначалния размер на дължимата погасителна вноска. Поради което и към настоящия момент е настъпил падежът на последната погасителна вноска, като следва да се присъди размера на непогасената главница при съобразяване на първоначалния погасителен план.

В отговора на уточнителната искова молба, депозиран пред настоящия състав на съда, ответникът е изложил съображения за недължимост на сумите по договора за кредит, тъй като счита, че извлечението от счетоводните книги на банката е нищожно. Съдът намира, че посоченото възражение е ирелевантно по отношение на правилното разрешаване на правния спор, предмет на производството по делото. Това е така, тъй като извлечението от счетоводните книги на банката представлява частен свидетелстващ документ, който не поражда права и задължения за страните, като последният – като документ, обективиращ счетоводните записи на банката, представлява основание за издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 417 ГПК. При оспорване на вземането, предмет на издадената заповед за

изпълнение и предявяване на установителен иск по реда на чл. 422 ГПК, правопораждащият факт е сключеният договор за кредит, а не извлечението от счетоводните книги, поради което съдът се произнася по отношение на валидността на възникналото правоотношение и неговите клаузи.

В депозирания пред Районен съд – Чирпан по гр.д. № 491/2020 г. отговор на исковата молба ответникът е релевирал възражение за погасяване на задълженията по давност. Съдът намира, че възражението е преклудирано като заявено извън преклузивния за това срок по чл. 131 ГПК с отговора на исковата молба по гр.д. № 790/2014 г. по описа на Районен съд – Казанлък. Делото пред Районен съд – Казанлък е прекратено, поради депозиран от всички съдии в състава на съда отвод от разглеждане на делото, който отвод е осъществен след депозиране на отговор на исковата молба и насрочване на делото за разглеждане в първо съдебно заседание. При изпращане на делото за разглеждане от Районен съд – Чирпан е образувано гр.д. № 491/2020 г. по описа на Районен съд – Чирпан. В това производство съдът е приел исковата молба за редовна и е предоставил нов срок за отговор на исковата молба, след което е насрочил делото за разглеждане. Съдът намира, че предоставянето на нов срок за отговор не възстановява вече изтеклия такъв по първоначално образуваното производство пред Районен съд – Казанлък, като това възражение не следва да се разглежда, доколкото отговора на исковата молба е депозиран без по делото да са постъпили нови уточнителни молби от ищеца.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че възражението е неоснователно.

Съгласно задължителните за съдилищата разяснения, дадени с *Тълкувателно решение № 5 от 21.01.2022 г. по тълк. д. № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС*, в което се приема, че при постигнато съгласие плащането на дължимата сума да е разделено на погасителни вноски с падежи на определени дати, отделните вноски не стават автоматично сбор от отделни, периодично дължими плащания. Задължението продължава да бъде само едно и крайният срок за погасяването му е падежът на последната разсрочена вноска или моментът, в който е обявена предсрочната изискуемост.

Съобразно даденото с цитираното тълкувателно решение разрешение, както и с постановеното по реда на чл. 290 ГПК *Решение № 38 от 26.03.2019 г. на ВКС по т. д. № 1157/2018 г., II т.о. на ВКС*, уговореното между страните

връщане на предоставена в заем (кредит) сума на погасителни вноски не превръща този договор в такъв за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на задължението на части. При разсрочването на едно парично задължение, което по естеството си е еднократно /плащане на цена, връщане на заем/, респ. при уговорката плащането да се извършва на вноски с различни падежи, не се касае за периодични плащания по смисъла на чл. 111, б. „в” ЗЗД. Приема се, че в този случай задължението се погасява на части, в интерес на длъжника и въз основа на изрично дадено съгласие от страна на кредитора, по аргумент от разпоредбата на чл. 66 ЗЗД. Ето защо, приложима по отношение на това задължение е общата 5-годишна давност по чл. 110 ЗЗД.

Давността следва да бъде определена от падежа на всяка погасителна вноска. За да достигне до този извод съдът съобрази актуалната практика на Върховния касационен съд, постановена след приемане на Тълкувателно решение № 5 от 21.01.2022 г. по тълк. д. № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС. В този смисъл е *Решение № 102 от 05.08.2022 г. по гр. д. № 1759/2021 г., Г. К., IV г. о. на ВКС*, в което се приема, че началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит е моментът на изискуемостта на съответната вноска - така решение № 45/17.06.2020 г. по т.д. № 237/2019 г. на II т.о., решение № 63/1.06.2022 г. по т.д. № 2140/2018 г. на I т.о. Това разрешение се обосновава с целите на института на погасителната давност - стимулира своевременното упражняване на субективните права и гарантира правната сигурност, както и с нормативната обвързаност на давността с изискуемостта на основание чл. 114, ал. 1 ГПК, от който момент самият кредитор може да търси изпълнение на отделните непогасени и падежирали вноски. Следователно за падежиралите вземания и съобразно съответните им падежи се прилага петгодишната погасителна давност по отношение на главницата и кратката тригодишна погасителна давност - по отношение на възнаградителните и санкционни лихви.

От заключението на вещото лице по допуснатата от съда и приета без възражения на страните съдебно-счетоводна експертиза се установява, че ответникът е погасил погасителните вноски за главница с падеж до 09.08.2012 г. (падежът на първата непогасена вноска за главница е на 09.09.2012 г.), както и че е погасил погасителните вноски за възнаградителна лихва с падеж

до 09.12.2012 г. (падежът на първата непогасена вноска за главница е на 09.01.2013 г.).

Заявлението за издаване на заповедта за изпълнение е депозирано на 27.11.2013 г., от който момент по арг. на разпоредбата на чл. 422, ал. 1 ГПК се счита предявен установителният иск за вземането. С депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение давността по отношение на вземането не спира да тече, но последната е прекъсната с предявяване на установителният иск за вземането, който се счита предявен от датата на депозиране на заявлението, към който момент не е изтекъл давностния срок - петгодишен за задължението за главница и тригодишен за задължението за възнаградителна лихва.

По отношение на претенцията за заплащане на сумата от 96, 55 лв. – наказателна лихва за периода от 09.09.2012 г. до 20.11.2013 г., съдът намира следното:

Съдът намира, че исковата претенция за заплащане на наказателна лихва следва да се отхвърли като неоснователна. Това е така предвид установената нищожност на клаузата установяваща едностранна промяна на лихвения процент и доколкото наказателната лихва е формирана от възнаградителната лихва плюс наказателна надбавка от 10 %. Предвид периода на начисляване на наказателната лихва, последната е определена на база на едностранно изменения лихвен процент по договора за кредит, т.е. при приложение на недействителна клауза, което е основание за недействителност и на клаузата, установяваща приложимият наказателен лихвен процент. По така изложените съображения предявеният иск за заплащане на наказателна лихва следва да се отхвърли.

С оглед изхода на правния спор в полза на ищеца, съобразно уважената част от иска, и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да бъдат присъдени пропорционално сторените, както в настоящото съдебно производство разноси, така и тези в заповедното производство по ч. гр. д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък – арг. т. 12 от Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. по тълк. д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, в което се приема, че с решението по установителния иск съдът се произнася по дължимостта на разноските за заповедното производство – относно размера им, както и разпределя отговорността за заплащането на тези разноси съобразно с

отхвърлената и уважената част от иска. В заповедното производство ищецът е доказал сторени разноси в размер на 112, 29 лв., като следва да му се присъдят по съразмерност 89, 29 лв.

В исковото производство ищецът е доказал заплащането на държавна такса в размер от 112, 29 лв., сумата от 500 лв. за заплатено адвокатско възнаграждение (л. 63 по гр.д. № 790/2014 г. по описа на Районен съд – Казанлък) и сумата от 250 лв. депозит за съдебно-счетоводна експертиза, заплатен по сметка на Районен съд – Пловдив, като в настоящото производство не подлежи на съобразяване внесения пред Районен съд – Казанлък депозит за изслушване на експертиза. от 60 лв., доколкото набирателните сметки на съдилищата за внасяне на депозити са различни и посочената сума не е усвоена от съда в настоящия съдебен състав при определяне на депозит за съдебно-счетоводната експертиза. В настоящото производство следва да бъдат присъдени и сторените от ищеца разноси в размер на сумата от 15 лв. – заплатена държавна такса по ч.гр.д. № 1253/2021 г. по описа на Окръжен съд – Стара Загора, тъй като посоченото производство не е приключило с краен съдебен акт и сторените в последното разноси подлежат на съобразяване от съда, който се произнася по същество на правния спор. Следователно общият размер на сторените от ищеца разноси е в размер на сумата от 877, 29 лв., от които с оглед изхода на правния спор следва да се присъди сумата от 697, 62 лв.

В полза на ответната страна се следват разноси на основание чл. 78, ал. 3 ГПК като от общия размер на сторените разноси от 200 лв. – депозит за вещо лице, съобразно отхвърлената част от иска на ищеца следва да се присъди сумата от 40, 96 лв.

Така мотивиран, Пловдивският районен съд

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по исковете с правно основание чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, че Л. Р. Д., ЕГН *****, с адрес гр. К, ул. *****, **дължи** на „Юробанк България“ АД (конституиран на мястото на ищеца „Алфа Банк“ А.Е. чрез „Алфа Банк – клон България“ с Определение от 15.12.2020 г. по гр.д. № 491/2020 г. по описа на Районен съд – Чирпан), ЕИК 000694749, със съдебен

адрес гр. София, бул. „Черни връх“ № 33 Е, ет. 4 – адв. П., сумата от **4 264, 05 лв.** - главница, дължима по договор за потребителски кредит ***** г. от 07.12.2007 г., сумата от **200, 81 лв.** – възнаградителна лихва за периода от 09.01.2013 г. до 19.11.2013 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.11.2013 г., до окончателното изплащане на задължението, за които вземания е издадена Заповед № 1858/28.11.2013 г. за изпълнение, издадена по ч. гр. д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък, като **ОТХВЪРЛЯ** иска с правно основание чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, 3ЗД, вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ за разликата над уважения размер от 4 264, 05 лв. до пълния му предявен размер от 5 017, 69 лв., както и искът по чл. 422 ГПК във вр. с чл. 415, ал. 1 ГПК чл. 430, ал. 2 ТЗ за разликата над 200, 81 лв. до пълния му предявен размер от 500, 50 лв. и за периода от 09.09.2012 г. до 08.01.2013 г., както и искът по чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, 3ЗД, вр. с чл. 92 3ЗД за сумата от 96, 55 лв. – наказателна лихва за периода от 09.09.2012 г. до 20.11.2013 г.

ОСЪЖДА Л. Р. Д., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК да заплати на „Юробанк България“ АД, ЕИК 000694749, сумата от **89, 29 лв.** – разноси в заповедното производство по ч. гр. д. № 2804/2013 г. по описа на Районен съд – Казанлък и сумата от **697, 62 лв.** – разноси в исковото производство по гр.д. № 18237/2021 г. на Районен съд - Пловдив, IX граждански състав.

ОСЪЖДА „Юробанк България“ АД, ЕИК 000694749, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК да заплати на Л. Р. Д., ЕГН *****, сумата от **40, 96 лв.** – разноси в исковото производство по гр.д. № 18237/2021 г. на Районен съд - Пловдив, IX граждански състав.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд - Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото решение да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Пловдив: _____/п/_____